

5.8. Շրջակա բնական միջավայրի աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.8.1. 2014թ. շրջակա բնական միջավայրի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, ՀՀ շրջակա բնական միջավայրը 2014թ. ունեցել է հետևյալ բնութագիրը.

5.8.1.1. Օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: 2014թ. ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 17 861 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 226 դիտակետից՝ օդի 20 982 փորձանմուշ:

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ, 2014թ.

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	7	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, գետնամերձ օզոն	9 963	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	1	փոշի	287	2.0 անգամ
ք.Վանաձոր	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	3283	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ալավերդի	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	2897	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Հրազդան	1	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ցեմենտի փոշի	1078	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	1	ցեմենտի փոշի	353	1.2 անգամ
ք.Ծաղկաձոր	1	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ	1082	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	295	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	862	Արդյունքների հրապարակումը տեխնիկական պատճառներով նախատեսված է տարեկան կտրվածքով
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	295	

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշներն ավտոմատ դիտարկումների միջոցով, 2014թ.

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	5	ածխածնի մոնօքսիդ	347 538	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ		
		ծծմբի երկօքսիդ		
ք.Ալավերդի	1	ածխածնի մոնօքսիդ	109 202	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		3.1 անգամ

**Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները
պասիվ նմուշառմամբ, 2014թ.**

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	48	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	4 715	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	2 496	1.5 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	2 491	1.2 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	38	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	3 941	1.6 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	20	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	2 020	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	12	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	1 246	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	1 034	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	1 338	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	231	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Սևան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	624	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	846	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	14	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	1 455	ՀՀ նորմաների սահմաններում

**Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն, անձրև) վերահսկվող
որոշ նյութերի պարունակությունը, 2014թ.**

Ցուցանիշներ	Ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները
Ջրածնային ցուցիչ (pH)	7.21
Նիտրատ իոն	3.76
Սուլֆատ իոն	3.73
Քլորիդ իոն	1.24
Ամոնիում իոն	1.51
Ֆտորիդ իոն	0.02
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	55.7
Լիթիում	0.00045
Բերիլիում	0.00001
Բոր	0.00683
Նատրիում	1.14722
Մագնեզիում	0.23495
Ալյումին	0.07557
Կալիում	0.42114
Կալցիում	7.07342
Տիտան	0.00281
Վանադիում	0.00077
Քրոմ	0.00146
Երկաթ	0.12158
Մանգան	0.00790
Կոբալտ	0.00014
Նիկել	0.00147

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ցուցանիշներ	Ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները
Պղինձ	0.00546
Ցինկ	0.02211
Արսեն	0.00026
Սելեն	0.00159
Ստրոնցիում	0.01418
Մոլիբդեն	0.00246
Արծաթ	0.00003
Կադմիում	0.00008
Անագ	0.00037
Ծարիր	0.00096
Բարիում	0.00640
Կապար	0.00781
Բիսմութ	0.00002

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (ձյուն, անձրև)
վերահսկվող նյութերի պարունակությունը, 2014թ.

մգ/լ

Ցուցանիշներ	Ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները
Բարձրությունը (մմ)	4.4
Ջրածնային ցուցիչ (pH)	7.11
Նիտրատ իոն	2.382
Սուլֆատ իոն	3.326
Քլորիդ իոն	0.941
Ամոնիում իոն	1.227
Ֆտորիդ իոն	0.043
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (մՍժմ/սմ)	47.0
Լիթիում	0.0002
Բերիլիում	0.00002
Բոր	0.0071
Նատրիում	0.685
Մագնեզիում	0.314
Ալյումին	0.067
Կալիում	0.821
Կալցիում	6.143
Տիտան	0.0018
Վանադիում	0.0007
Քրոմ	0.0004
Երկաթ	0.125
Մանգան	0.0066
Կոբալտ	0.0001
Նիկել	0.0009
Պղինձ	0.0027
Ցինկ	0.0125
Արսեն	0.0002
Սելեն	0.0021
Ստրոնցիում	0.0120
Մոլիբդեն	0.0021
Արծաթ	0.00002
Կադմիում	0.0001
Անագ	0.0003
Ծարիր	0.0002
Բարիում	0.0045
Կապար	0.0007

5.8.1.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: 2014թ. մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 40 գետերի, Արփա-Սևան ջրատարի, Արփի լճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ազատի, Կեչուտի ջրամբարների և Երևանյան լճի 126 դիտակետերում: Վերցված 1 013 փորձանմուշներում որոշվել է միջին հաշվով 40-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2014թ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	1	Հարթազյուղ գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	4	4	Նիտրատ իոն
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	Նիտրատ իոն
					4		Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	-	2
		6		ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
		7		ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
		Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			10	Գետաբերան	-	2	-
		Տաշիր	11	Միխայելովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն
			12	Սարատովկա գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
		Մարցիգետ	13	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, պլումբին
					4		Մոլիբդեն, կոբալտ
					5		Ցինկ, պղինձ, կադմիում, մանգան, երկաթ, սուլֆատ իոն, կախված մասնիկներ
		Գարգառ	210	Կոռթան գյուղի շրջանում	-	2	-
			342	Ակունք	-	2	-
		Շնող	343	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ
5	Մոլիբդեն						
Աղստև գետի ավազան	Աղստև	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	-	2	-	
		16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	3	4	Նիտրիտ իոն	
				4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
		17	ք.Իջևանից 1 կմ վերև	-	2	-	
	18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն		
	Գետիկ	19	ք.Ճամբարակից 0.5 կմ վերև	-	2	-	
20		Գետաբերան	-	2	-		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող կոյուրը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	31	Ամասիա գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			32	Ամասիա գյուղից 1 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն
					4		Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
			33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	-	2	-
			34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3	5	Նիտրատ իոն
					4		Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն
		5	Ամոնիում իոն, կախյալ մասնիկներ				
		35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն	
		Աշոցք	36	Արտաշեն գյուղից 0.5 կմ վերև	-	1	-
			37	Գետաբերան	-	2	-
		Կարկաչուն	38	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն
					4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
		5			Նիտրիտ իոն		
		Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	5
5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն						
41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք			3	5	ԹՔՊ	
				4		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	
5	Ֆոսֆատ իոն						
42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն			
		5		Ֆոսֆատ իոն			
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախի գետի ավազան	Քասախի	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3	5	Ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն
			46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն
		47	Գետաբերան	3	4	ԹՔՊ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
				4		Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
		Գեղարտո	48	Արագած գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			49	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
		Հախվերդ	50	Փարայի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	51	Գեղամավան գյուղի մոտ	3	3	ԹՔՊ	
		52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	
		53	Արզել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն	
		54	Արզնի ՀեԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
		55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	Նիտրիտ իոն	
5	Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ մասնիկներ						

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀՍՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը		
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական			
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	56	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր		
					4		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն		
					5		Ֆոսֆատ իոն, մանգան		
		Գետառ	59	Գետաբերան	4	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր		
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		
					3		ԹԿՊ, նիտրատ իոն		
	Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	57	Հանքավան գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-		
			58	Գետաբերան	-	2	-		
	Տանձաղբյուր գետի ավազան	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	-	2	-		
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն		
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն		
	Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջկնագետ գետի ավազան	Ջկնագետ	60	Սեմյոնովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-	
61				Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն		
Մասրիկ գետի ավազան		Մասրիկ	62	Վերին Շորժա գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-		
			63	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն		
Սոթք գետի ավազան		Սոթք	64	Հանքավայրից 0.5 կմ վերև	-	2	-		
			65	Գետաբերան	-	2	-		
Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր		Վարձաղբյուր	66	Աղբյուրաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-		
			67	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն		
		Վարդենիս	70	Գետաբերան	69	Վարդենիկ գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-
					3	4	Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր		
					4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն		
Մարտունի		72	Գետաբերան	71	Գեղիվիտ գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն	
				3	5	Ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր			
5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն							
Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր		Արգիճի	73	Լեռնակերտ գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն		
	3				3	Ֆոսֆատ իոն			
	Ծակքար	75	Գետաբերան	4	4	Ֆոսֆատ իոն			
				3	3	Ֆոսֆատ իոն			
	Գավառագետ	78	Գետաբերան	77	Ծաղկավան գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-	
				3	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր			
4	Ֆոսֆատ իոն								

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք	Վեդի գետի ավազան	Վեդի	80	Ուրցաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			82	ք.Արարատից 2 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն
	Արփա գետի ավազան	Արփա	83	ք.Ջերմուկից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	-	2	-
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	-	2	-
		Եղեգիս	88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	-	2	-
	Արփա-Սևան ջրատար	68	Ծովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			90	Գետաբերան	-	2	-
	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	-	2	-
			92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	ԹՎՊ, վանադիում, կոբալտ, երկաթ ԹՔՊ, մոլիբդեն, ընդհանուր ածրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան
					4		
					5		
			93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն, վանադիում, կոբալտ, երկաթ
		94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ցինկ, կադմիում, երկաթ Պղինձ, վանադիում, սուլֆատ իոն Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ	
				4			
				5			
	Արծվանիկ	95	Պոչամբարից 0.5 կմ վերև	3	3	Մանգան, կոբալտ, երկաթ, վանադիում	
		96	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ցինկ, երկաթ Կադմիում Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, ծարիր, սուլֆատ իոն	
	4						
	5						
	Գեդի գետի ավազան	Գեդի	97	Աջաբաջ գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-
			98	Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն, մանգան
	Որոտան գետի ավազան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-
100			ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	-	2	-	
101			ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	-	2	-	
102			Տաթև ՀԷԿ գյուղից 0.5 կմ ներքև	-	2	-	
Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	103	Արևիս գյուղից 0.5 կմ վերև	-	2	-	
		104	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	-	2	-	
		107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	
				5			

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2014թ.

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Արփի լճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն
Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	-	2	-
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	5	ԹՔՊ
			5		Ֆոսֆատ իոն
Ազատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	3	3	Ֆոսֆատ իոն
Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	-	2	-

Մնանա լճի և Արաքս գետի ջրի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2014թ.

Ջրային օբյեկտի անվանումը	Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	Նմուշների քանակը	Աղտոտիչների անվանումը	ՄԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակը, միավոր	Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումները ՄԹԿ-ից, անգամ
Արաքս	25	Սուրմալու գյուղի դիմաց	8	ԹԿՊ	5	1.2
				այլումին	8	7.9
				վանադիում	8	9.4
				քրոմ	8	8.4
				մանգան	6	4.1
	պղինձ	8	2.3			
	26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	10	սուլֆատ իոն	5	1.2
				նիտրիտ իոն	9	3.3
				այլումին	10	7.9
				վանադիում	10	11.8
				քրոմ	10	7.0
				մանգան	9	4.3
				պղինձ	10	2.5
	սելեն	8	1.9			
	27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	10	սուլֆատ իոն	8	1.4
				նիտրիտ իոն	10	7.1
				ամոնիում իոն	10	3.4
				ԹՔՊ	5	1.2
				այլումին	9	3.6
				վանադիում	10	15.2
				քրոմ	10	6.0
				մանգան	9	3.4
				պղինձ	10	2.1
	սելեն	8	1.8			
	28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	10	սուլֆատ իոն	9	1.4
				նիտրիտ իոն	10	6.1
				ամոնիում իոն	5	1.3
				այլումին	7	3.1
				վանադիում	10	15.5
				քրոմ	10	5.9
				մանգան	7	2.1
				պղինձ	10	2.4
				սելեն	8	1.9
	29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	11	սուլֆատ իոն	11	2.2
				նիտրիտ իոն	5	1.5
				այլումին	10	4.9
				վանադիում	11	14.2
				քրոմ	11	5.3
				մանգան	5	1.8
				պղինձ	11	2.6
սելեն	11	3.2				

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրային օբյեկտի անվանումը	Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	Նմուշների քանակը	Աղտոտիչների անվանումը	ՄԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակը, միավոր	Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումները ՄԹԿ-ից, անգամ
Արարս	30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	11	սուլֆատ իոն	11	2.2
				նիտրիտ իոն	7	1.7
				ալյումին	10	5.0
				վանադիում	11	13.8
				քրոմ	11	5.4
				մանգան	8	2.2
				պղինձ	11	7.0
սելեն	11	2.9				
Սևանա լիճ	115-131	Սևանա լիճ	59	ԹՎՊ5	36	1.2-1.5
				ԹՔՊ	27	1.2-1.3
				վանադիում	59	3.8-5.6
				քրոմ	50	1.2-3.4
				սելեն	42	1.2-1.9

5.8.2. 2015թ. հունվար ամսվա շրջակա բնական միջավայրի աղտոտվածության մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, ՀՀ շրջակա բնական միջավայրը 2015թ. հունվարին ունեցել է հետևյալ բնութագիրը.

5.8.2.1. Օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Հունվար ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 074 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 208 դիտակետից՝ օդի 1 520 փորձանմուշ:

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ, 2015թ. հունվար

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՄԹԿ-ից
ք.Երևան	7	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, գետնամերձ օզոն	581	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	1	փոշի	20	2.1 անգամ
ք.Վանաձոր	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	202	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ալավերդի	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	164	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Հրազդան	1	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ցեմենտի փոշի	80	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	1	ցեմենտի փոշի	27	1.7 անգամ
ք.Ծաղկաձոր	1	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ	81	ՀՀ նորմաների սահմաններում

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշներն ավտոմատ դիտարկումների միջոցով, 2015թ. հունվար

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՄԹԿ-ից
ք.Երևան	5	ածխածնի մոնօքսիդ	8 438	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2 232	
		ծծմբի երկօքսիդ	16 733	
ք.Ալավերդի	1	ածխածնի մոնօքսիդ	2 975	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2 232	
		ծծմբի երկօքսիդ	3 148	

**Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները
պասիվ նմուշառմամբ, 2015թ. հունվար**

	Դիտակայան-ների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	45	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	264	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	192	1.2 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	190	1.2 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	38	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	304	1.7 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	20	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	158	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	12	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	72	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	88	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	120	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Զարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	60	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	72	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	14	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	84	ՀՀ նորմաների սահմաններում

**Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի
պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2015թ. հունվար**

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը	
	17-18	29-30
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	6.22	6.61
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (մՍժմ/սմ)	101.1	54.1
Սուլֆատ իոն	2.95	3.42
Քլորիդ իոն	6.12	3.37
Նիտրատ իոն	5.65	3.46
Ֆտորիդ իոն	0.00	0.26
Ամոնիում իոն	2.02	1.51

5.8.2.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Հունվարին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 12 գետերի և Երևանյան լճի 32 դիտակետերում: Վերցված 32 փորձանմուշներում որոշվել է 50-ական ցուցանիշ:

**ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն
ըստվերահսկվող նյութերի, 2015թ. հունվար**

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն

5.ՄՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն	
			6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
			7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
		Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			10	Գետաբերան	2	2	-	
		Մարցիգետ	13	Գետաբերան	3	3	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, պղինձ, ընդհանուր երկաթ	
					4		Մոլիբդեն, կոբալտ	
					5		Ցինկ, կադմիում, մանգան, սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ	
		Աղստ գետի ավազան	Աղստ	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ
	16			ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	5	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
	17			ք.Իջևանից 1 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
	18			ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	4	ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Գետիկ	20	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ		
	Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	3	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
				41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	4	4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
				42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
					4		ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
	45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն			
	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
			47	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
			53	Արզել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
			54	Արզնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	
55			ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն		
	4	Ընդհանուր ֆոսֆոր						
	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ						

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	56	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
			225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	ԹՎՊ, ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն
					4		Ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
		5			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն		
		Գետառ	59	Գետաբերան	4	5	Նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
	Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ
	Տանձաղբյուր գետի ավազան	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն
312			ք.Ծաղկաձորից ներքև	5	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2015թ. հունվար

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր